

Ontwerp- Uitvoeringsplan huishoudelijk en gelijkaardig bedrijfsafval

Vlaanderen
is materiaalbewust

Commissie leefmilieu

Ann De Boeck/ Eva Gijsegom, OVAM

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

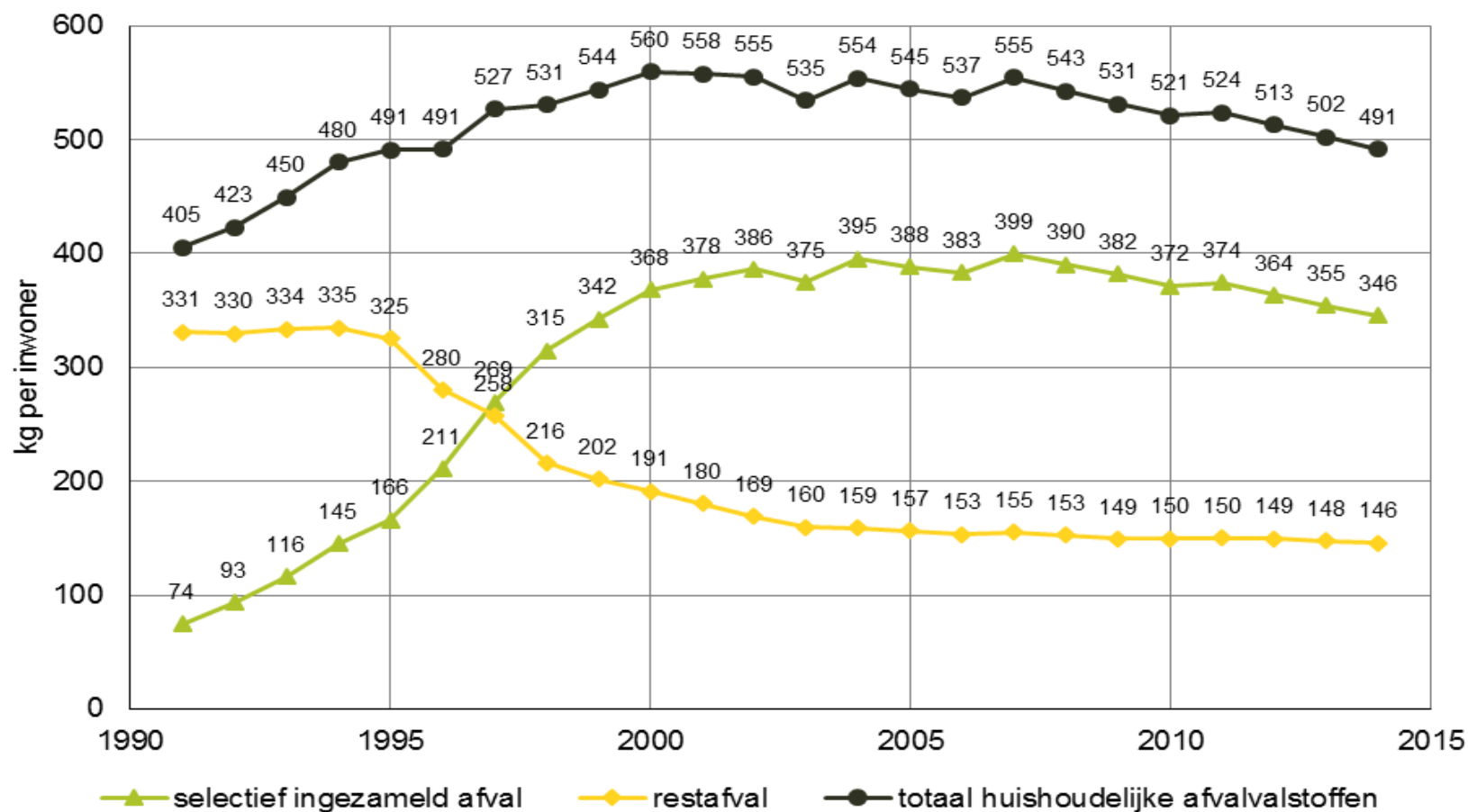
Inhoudstafel

- Historiek
- Context
- Globale doelstellingen
- Doelstelling restafval
- Ondersteuning op maat
- Openbaar onderzoek
- Eindverwerking
- Zwerfvuil en ontwijkgedrag
- Netheidsindex

Historiek

- ▶ **Huidige resultaten => gevolg van planmatig werken**
- ▶ **Sinds 1981: via uitvoeringplannen : kader voor lokale besturen**

Historiek

Context

- **Demografische studie en de studie rond innovatieve inzamelsystemen => nood aan maatwerk**

Context

- ▶ **Regeerakkoord 2014-2019:**

- Lokale besturen erkend als eerste aanspreekpunt
- Vlaams beleid vormt kader : lokaal bestuur voert beleid
- Responsabiliseren en dereguleren

- ▶ **Vraag om meer maatwerk**

- ▶ **Ontwerpplan past hierin**

- ▶ **Opgemaakt in samenwerking met VVSG/Interafval**

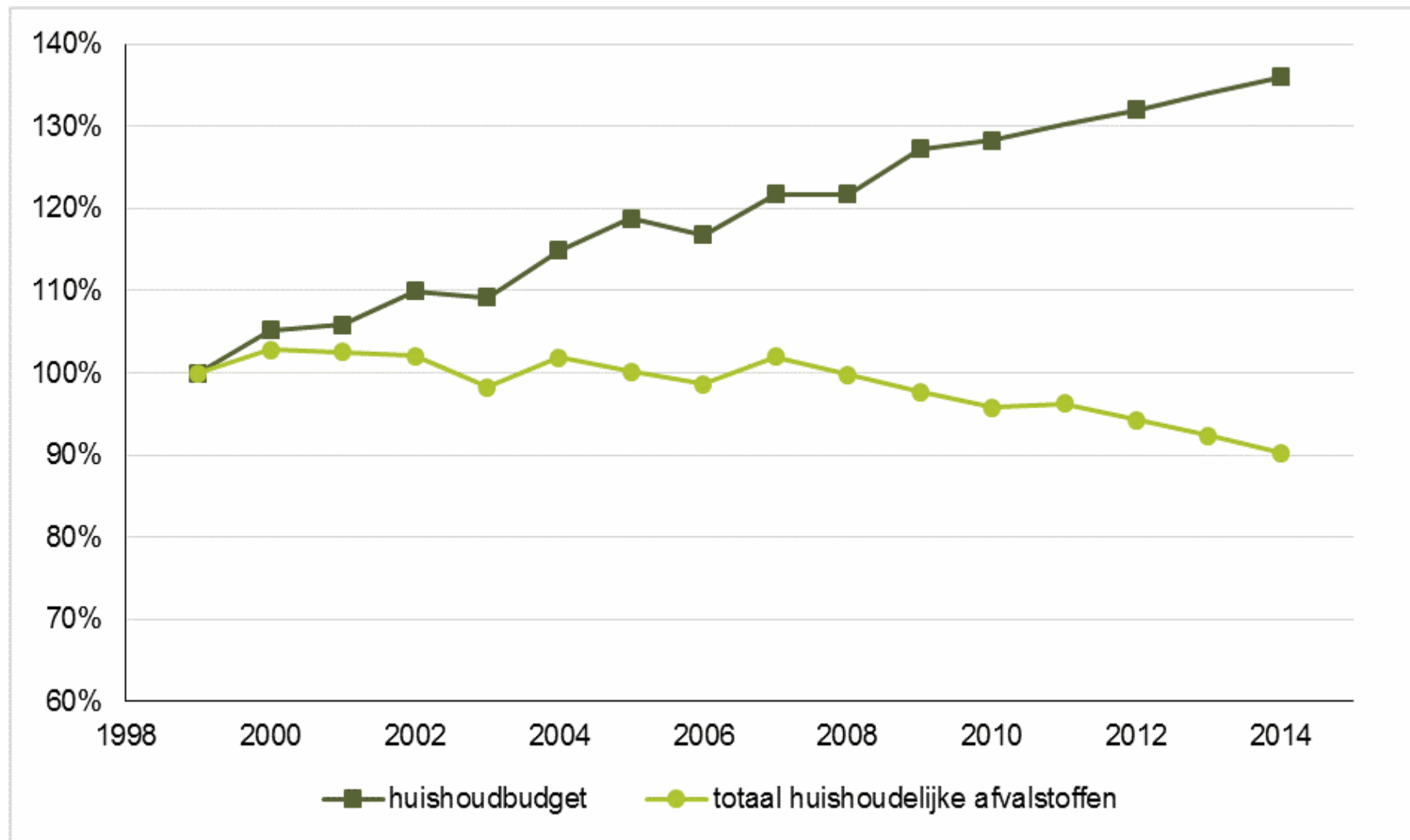
Globale doelstellingen

► Preventie

- Totale hoeveelheid huishoudelijk afval in 2022 = gemiddelde hoeveelheid in 2012, 2013 en 2014
- 502 kg/inw/jaar in 2022 tov 522 kg/inw/jaar

► Verdere ontkoppeling afvalproductie en consumptieniveau

Globale doelstellingen

Globale doelstellingen

► Hergebruik

- Doelstelling: 7 kg/inw hergebruik (verkoop in de kringloopwinkels) tegen 2022 door de erkende kringloopcentra
 - × Versterken lokaal hergebruik: uitgaande van verschillen in hergebruik
 - Opmaak actieplannen

Globale doelstellingen

► Gelijkaardig bedrijfsrestafval

- 15% minder gelijkaardig bedrijfsrestafval tov 2013
- Nulmeting : 881 616 ton

Globale doelstellingen

Globale doelstellingen

► Bijkomende sorteerinspanningen :

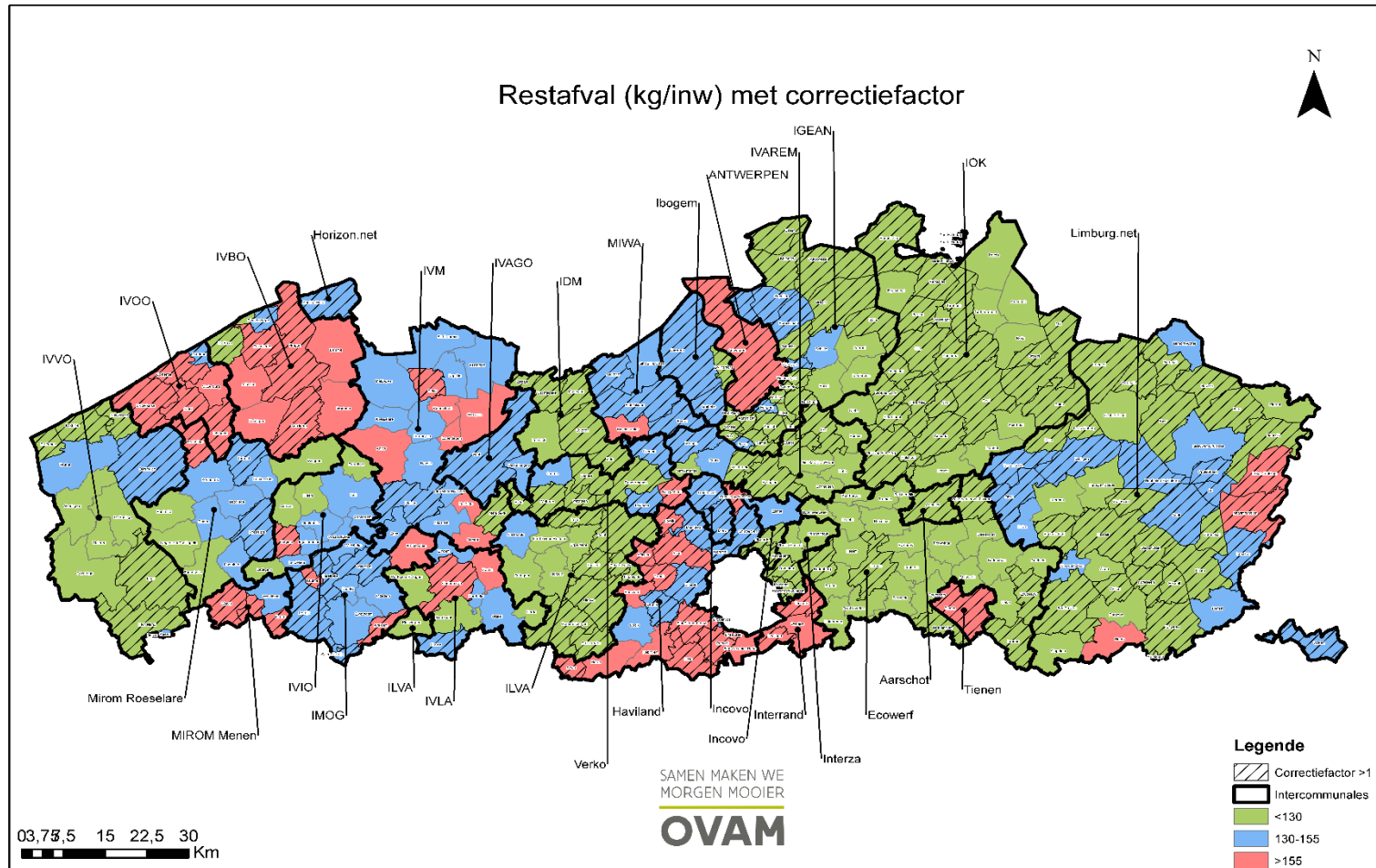
- Harde kunststoffen : via recyclagepark
- Verpakkingen: uitbreiding pmd-fractie
- Verplichte inzameling kunststoffen bij bedrijven
- Meer selectieve inzameling textiel
- Voedselverlies bestrijden : -15 %
- Uitbreiding gft-afval met keukenafval
- Selectieve inzameling OBA bedrijven
- Grof vuil: UPV voor matrassen en meubelen
- Maatwerk voor gemeenten die minst scoren op vlak van grof vuil

Globale doelstellingen

► Zwerfvuil

→ De totale hoeveelheid zwerfvuil daalt met 20 gewichtsprocent tov 2013 (14.000 ton in 2022 tov 17.500 in 2013)

Restafval: van één doelstelling naar maatwerk

Doelstelling huishoudelijk restafval

- ▶ **Sociaal-economische typologie van de gemeenten, ontwikkeld door Belfius-Bank**
 - gemeenten met vergelijkbare sociaal-economische kenmerken
 - 150 variabelen: o.a. vergrijzing, sociaal-economische positie van de bevolking, verstedelijking, centrumfunctie, toerisme, tertiaire activiteit, industrieel karakter en demografie (natuurlijk en migratie) => ook bepalend voor afvalbeleid
 - 16 clusters
- ▶ **Correctie-factor: afgeschaft**
- ▶ **Vergelijkbaar bedrijfsafval: niet meer af te splitsen**

Doelstelling huishoudelijk restafval

► Belfius

- Indeling 2007: Belfius-bank voorziet actualisatie => effect op doelstellingen zal in overleg met VVSG bepaald worden
 - × Kan aanleiding geven tot aanpassing plan
- Cluster : per definitie nooit helemaal passend

11 doelstellingen voor restafval

Cluster	Gemiddelde mediaan 2012-2013-2014 (kg/inw)	Extra voor bedrijfsafval (kg/inw)	Som (kg/inw)	Nieuwe doelstelling (kg/inw)
Woongemeenten in de stadsrand	110,03	6,31	116	116
Woongemeenten in landelijke zones	133,68	7,10	141	139
Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing	135,86	8,40	144	144
Landelijke en landbouwgemeenten met industriële activiteit	131,96	7,87	140	139
Middelgrote steden	128,74	10,10	139	139
Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang	123,80	6,81	131	129
Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens	139,69	7,79	147	147
Steden en agglomeratiegemeenten met industriële activiteit	139,35	8,24	148	147
Kleine landbouwgemeenten	120,84	7,83	129	129
Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit	140,52	8,10	149	147
Residentiële randgemeenten met hoge inkomens	150,43	7,13	158	158
Landelijke of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei	114,27	7,71	122	122
Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei	116,60	8,34	125	125
Regionale steden	140,74	10,17	151	151
Grote en regionale steden	184,08	12,48	197	197
Kustgemeenten	239,65	18,44	258	258
Vlaanderen				141

Ondersteuning op maat

- **Visitaties voor minst scorende gemeenten**
- **Opzetten van lerende netwerken binnen een cluster**
- **Opmaak van een kustprogramma**
- **Samenwerkingsverbanden**
- **Huis aan huisinzameling kan vervangen worden door brengsysteem op korte afstand: gemeente kiest**
- **Uitbouw minirecyclageparken**
→ stedelijke kernen

Openbaar onderzoek

- ▶ **Afgesloten op 10 maart**
- ▶ **Ondersteuning op maat verder uitwerken: niet alleen voor achterblijvers, ook naar voorlopers => inzetten op innovatieve projecten en omslag naar circulaire economie; bv fashion flows**

Eindverwerking: verbranden

- ▶ **Balans aanbod-capaciteit (2013)**
 - 1941,60 kton aanbod versus 2021 kton aan capaciteit
- ▶ **Vergunning voor nieuwe capaciteit ?**
 - Gelet op huidige evenwicht: enkel bij afbouw bestaande capaciteit
- ▶ **Ontwikkelen instrument voor ondersteuning afbouw**

Zwerfvuil en ontwijkgedrag

Statiegeld

► Positief

- 20 tot 40 volumeprocent minder zwerfvuil
- Gemeenten betalen minder opruimkosten
- Meer recyclage van éénmalige drankverpakkingen

► Negatief

- Kosten invoering drie maal hoger dan kosten voor inzameling PMD
- Hoe succesvoller, hoe moeilijker financiering systeem
- Meer grensaankopen
- Moeilijk enkel in Vlaanderen in te voeren

Statiegeld

- ▶ **Statiegeld in België : overleg en afstemming met andere gewesten en de federale overheid**
- ▶ **Overeenkomst met verpakkingindustrie: extra middelen worden vrijgemaakt**
 - Snel start aanpak zwerfvuil mogelijk

Zwerfvuil

- ▶ **Doelstelling : tegen 2022 neemt hoeveelheid zwerfvuil significant af**
 - Score netheidsindex voor 3 slechtste doelplaatsen + 10%
 - × Andere doelplaatsen blijven gelijk
 - De totale hoeveelheid zwerfvuil daalt met 20 gewichtsprocent tov 2013 (14.000 ton in 2022 tov 17.500 in 2013)

Zwerfvuil

► 2018: eerste evaluatie

- Algemene vooruitgang : vervolgmetering hoeveelheid zwerfvuil en sluikstorten (cijfers 2017):
 - × Doel : effectieve daling
- Evaluatie effectief gevoerde beleid: gestuurde netheidsindex
 - × 40 gemeenten/ andere partners in coachingtraject
 - × Gestuurde netheidsindex voor 3 slechtste doelplaatsen + 10%
- Voldoende actie : meten alle procesindicatoren in operationeel plan

Zwerfvuil: prioritaire thema's

► Preventie

- Inventariseren oplossingen/innovaties op productie en distributieniveau voor zwerfvuilgevoelige producten
- 5 trajecten opzetten/ jaar

► Monitoring

- Opvolging doelstelling
- Informatie over samenstelling zwerfvuil/sluikstorten, effectmetingen maatregelen

► Professionalisering zwerfvuilbeleid gemeenten/Vlaamse partners :

- Opzetten 50 coachingtrajecten
- Optimaliseren financiële en materiële ondersteuning van lokale zwerfvuilprojecten
 - × Administratief
 - × Financieel

Zwerfvuil: prioritaire thema's

► Doelplaatsenbeleid

→ Aanpakken van minimum 250 doelplaatsen

► Bedrijven engageren : sectoraal, patronaal, individueel : 50 bedrijven plus 5 sectoren/federaties

→ Communicatie naar klanten, personeel

→ Eigen personeel/leveranciers engageren via bv charters

→ Betrekken van lokale middenstand, bedrijven

► Participatie

→ Activeren burgers om engagementen

→ Uitwerken beloningssysteem voor scholen en verenigingen en uittesten in de praktijk

Zwerfvuil: prioritaire thema's

► Handhaving

- Identificeren van huidige moeilijkheden rond handhaving => oplossingen
- Handhavingsweek in West-Vlaanderen in 2016, 2017 uitrol naar heel Vlaanderen
- Onderzoek naar wenselijkheid camerabewaking plus eventuele ondersteuning

► Communicatie

- Indevuilbak.be => centraal platform en kenniscentrum
- Doel: gedragsverandering door communicatie op cruciale locaties en als zwerfvuil optreedt.
- Eenvormige communicatie in Vlaanderen: afstemmen van zwerfvuilboodschappen

Netheidsindex

Openbare netheid in Vlaanderen in kaart gebracht

- Meet verschillende facetten (parameters) van vervuiling
- Meet verschillende locaties in 40 gemeentes
- Meet op verschillende tijdstippen

Netheidsindex: elementen van vervuiling

- **Zwerfvuil**
- **Sluikstorten**
- **Externe factoren:**
 - Bouw- en sloopafval
 - Verkrotting/leegstand
 - Afwezigheid sociale controle
 - Sluikstorten op een privé-terrein
 - Hondenpoep
 - Overtredingen: wildplassen, wildparkeren, niet-geregulariseerde verbouwingen
 - Vandalisme/Beschadigd straatmeubilair
 - Vervuild straatmeubilair
 - Slechte bestrating/onkruidgroei op verhard terrein
 - Groen- en bladafval
 - Wildplakken
 - Graffiti
 - Verstopte riolen

Netheidsindex: locaties

- ▶ **Steekproef van 40 gemeentes**
- ▶ **Op 10/11 type-omgevingen (publiek domein – toegankelijk):**
 - Hoofdstructuurweg
 - Woonwijk met ontmoetingsplek
 - Woonwijk zonder ontmoetingsplek
 - Openbaar domein voor sport, recreatie en toerisme
 - Centrumstraat
 - Afvalverzamelpunt
 - Openbaar vervoerstopplaatsen
 - Winkel-Wandelstraat
 - Landelijke weg
 - Industrierrein
 - Autostradeparkings (AWV)

Netheidsindex: scoreberekening

- ▶ ≠ frequentietelling zwerfvuil of sluikestorten

- ▶ **Koppeling**

 - Vastgestelde vervuiling

 - Perceptie burgers

⇒ **Netheidsbeleving van publiek domein**

 - Score Vlaanderen

 - Score 11 type-omgevingen

Netheidsindex: 2015

Vlaanderen
is materiaalbewust

Dank voor uw aandacht Zijn er nog vragen?

**Vlaamse overheid
Openbare Vlaamse
Afvalstoffenmaatschappij
Stationsstraat 110
2800 Mechelen
T: 015 284 284
F: 015 203 275
www.ovam.be
info@ovam.be**

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM